

Kristuksen taivaaseenastuminen

Helatorstai

Sisällys

Kristuksen taivaaseenastuminen 3

Kristuksen toinen tuleminen 6

Pääsiäisen päätösjuhla 7

Käyntipäivät 10

Helatorstain perinteitä maailmalla 12

Ascensione di Gesù 13

Dia de Espiga 14

Helatorstaina ulkoillaan! 17

Helatorstain ruokaperinteitä 19

Nikean pyhien isien sunnuntai 21

Kristuksen taivaaseenastuminen

40. päivä Pääsiäisestä

Helatorstain koko juhlakausi on kymmenpäiväinen:

- Esijuhla on yksipäiväinen. Se on 39. pääsiäispäivä ja samana päivänä vietetään Pääsiäisen päätösjuhlaa.
- Juhlapäivä on 40. päivä Pääsiäisestä.
- Jälkijuhla on kahdeksanpäiväinen.
- Helatorstaita seuraava sunnuntai on Nikean pyhien isien sunnuntai.
- Päätösjuhla (apodosis) on Helluntaita edeltävänä perjantaina.

Suomeksi juhlan nimi on Helatorstai, joka tulee ruotsin kielen sanasta *Helgetorsdag*, pyhä torstai.

Kuva: Pixabay/ papazachariasa

Ortodoksinen kulttuurikeskus :: Helatorstai eli Kristuksen taivaaseenastuminen

Helatorstai – Ortodoksi.net

Juhlasta

Ylösnousemuksensa jälkeen Kristus ilmestyi seuraajilleen 40 päivän ajan. Kristus nousi taivaaseen opetuslastensa ympäröimänä Öljymäellä, Jerusalemissa. Uudessa testamentissa kerrotaan, kuinka pilvi vei Kristuksen pois opetuslasten näkyvistä.

Ennen taivaaseenastumistaan Kristus teki kaksi lupausta ja antoi kaksi käskyä: Hän lupasi lähettää Pyhän Hengen; Hän lupasi olla seuraajiensa kanssa kaikki päivät maailman loppuun asti; Hän antoi lähetys- ja kastekäskyt.

Ollessaan heidän kanssaan aterialla Jeesus sanoi: »Älkää lähtekö Jerusalemista, vaan jääkää odottamaan sitä, minkä Isä on teille luvannut ja mistä olette minulta kuulleet. Johannes kastoi vedellä, mutta teidät kastetaan Pyhällä Hengellä. Siihen ei ole enää montakaan päivää.

(Ap.t. 1: 4–5)

Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni: kastakaa heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea, mitä minä olen käskenyt teidän noudattaa. Ja katso, minä olen teidän kanssanne kaikki päivät maailman loppuun asti.

(Matt. 28: 19–20)

Tropari, 4. säv.

Oi Kristus, meidän Jumalamme

sinä menit kunniassa taivaaseen

annettuasi Pyhän Hengen lupauksessa ilon opetuslapsillesi,

joiden uskon oli vahvistanut suloinen sanoma,

että sinä olet Jumalan Poika, maailman Vapahtaja.

Juhlan tropari ja kontakki

Kuva: Pixabay/ dimitrisvetsikas1969

Juhlan tekstit

Ehtoopalveluksen parimiat

- Jes. 2:2–3
- Jes. 62:10–63:3, 7–9
- Sak. 14:1, 4, 8–11

Liturgian epistola: Ap.t. 1:1–12

Liturgian evankeliumi: Luuk. 24:36–53

Helatorstai kuuluu edelleen viisikymmenpäiväiseen Pentekostarion-juhlakauteen, jolloin ei tehdä maahankumarruksia eikä polvistumisia, eikä lauleta Taivaallinen Kuningas -veisua. Juhlakautena ei noudateta kuivaa paastoa, vaan öljy ja viini on sallittu myös keskiviikkona ja perjantaina.

Juhlan liturginen väri on valkoinen, ylösnousemuksen väri.

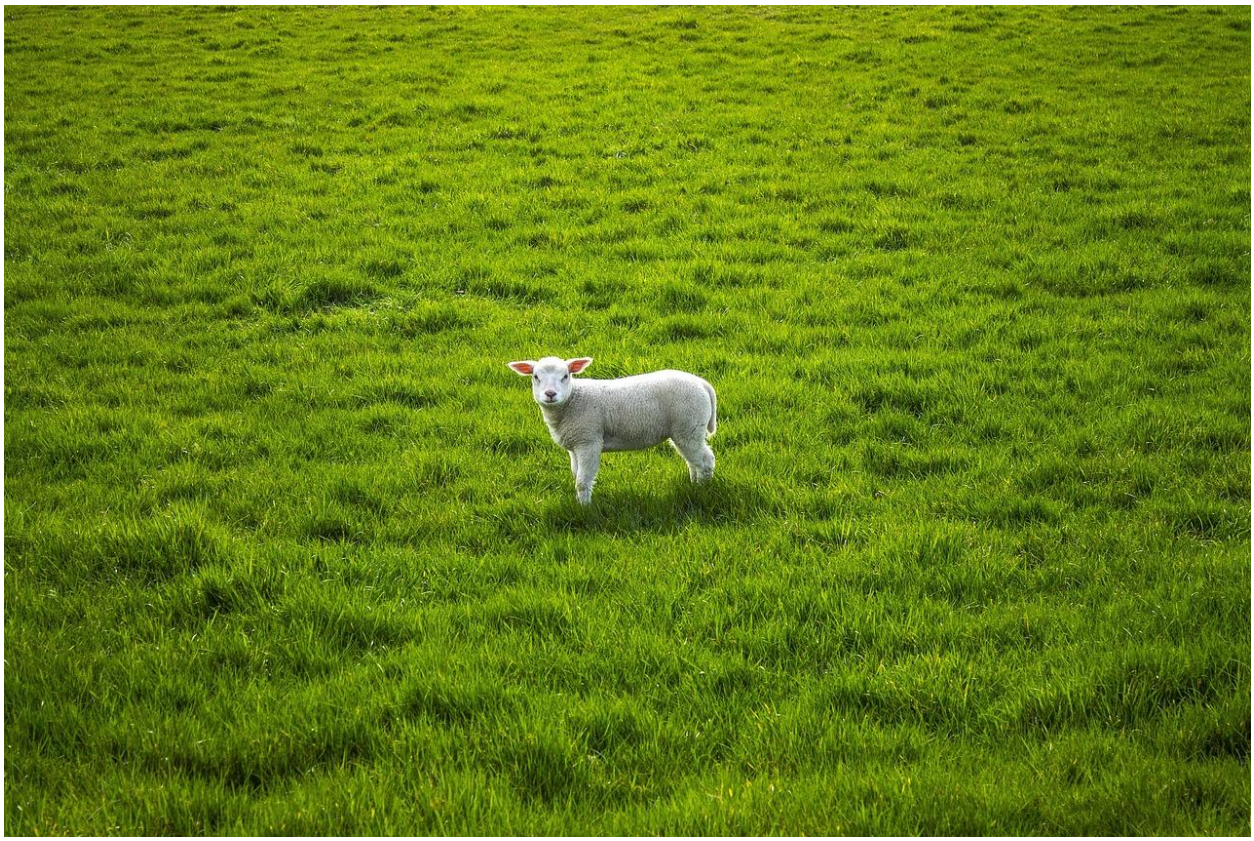
Kristuksen toinen tuleminen

Ja kun he Jeesuksen etääntyessä vielä tähysivät taivaalle, heidän vieressään seisoi yhtäkkiä kaksi valkopukuista miestä. Nämä sanoivat: ”Galilean miehet, mitä te siinä seisotte katselemassa taivaalle? Tämä Jeesus, joka otettiin teidän luotanne taivaaseen, tulee kerran takaisin, samalla tavoin kuin näitte hänen taivaaseen menevän.” (Ap.t. 1:10–11)

Pelastushistoriassa aika jaetaan kolmeen: Vanhan liiton aika, Uuden liiton aika ja Kristuksen toinen tuleminen. Lopun aika kuvaa uutta alkua: Kristuksen pelastustyö saatetaan päätökseen ja koko luomakunta uudistuu. Toisen tulemisen ajankohtaa ei tiedä kukaan, eikä Isä ole sitä ilmoittanut edes Pojalle (Matt. 24:36).

Lopun ajan tapahtumat eivät ole kristityille pelottavaa dystopiaa, vaan osa pelastussuunnitelmaa. Kristuksen toiseen tulemiseen tulee valmistautua, kuten valmistaudumme jokaiseen liturgiaan: paastoamalla, rukoilemalla ja palvelemalla lähimmäistä.

Jokainen sunnuntailiturgia kuvaa ikään kuin lopun alkua. Sunnuntai on viikon kahdeksas päivä, joka sijoittuu luodun ajan sijaan iankaikkisuuteen. Liturgiassa osallistumme Jumalan valtakunnan todellisuuteen – siihen, mikä on tuleva – jo tässä ja nyt.

Kuva: Pixabay/ SonnyLeroy

Viimeinen tuomi on kuvattu evankeliumissa (Matt.25:31- 46).

Pääsiäisen päätösjuhla

Kuudennen pääsiäisviikon keskiviikko päättää pääsiäispäivän. Päivä on sikäli poikkeuksellinen, että se on sekä pääsiäisen päätösjuhla, että Helatorstain esijuhla. Seuraava päivä on Helatorstai, Kristuksen taivaaseenastumisen juhla.

Pääsiäisen päättymisen merkiksi on tapana polttaa virpovitsat Helatorstain aattona. Juhlakausi jatkuu edelleen Helluntaihin ja Kaikkien pyhien sunnuntaihin asti, joten kaikkia koristeita ei tarvitse riisua.

Koristeiden polttaminen ei ole pelkästään pääsiäisen päättymiseen liittyvä perinne, vaan vastaava on tapana oikeastaan aina, kun jokin juhla tai kausi tulee päätökseen. Tulen polttamisella hyvästellään juhla – kreikankielen sana ”apodosis” tarkoittaakin jäähyväisiä – ja se kuvaa myös uutta alkua. Kyseessä on siis siirtymäriitti.

Tulella on myös hyvin käytännöllinen merkitys. Juhlan lopuksi on juhlakoristeet, siunatut esineet ja uhrilahjat poltettu. Tulessa polttaminen on uhraamista sekin, sillä savu nousee suitsutuksen tavoin taivaaseen ja tuli kuvaa Kristusta, maailman Valoa.

Mitä sitten tulisi polttaa?

Käyttökelvottomaksi vioittuneet sakraaliesineet: Raamattu, ikonit (myös kortit ja paperi-ikonit), ristit, rukousnauhat, yms.;

Vanhat uhrilahjat, esim. virpovitsat, kukat ja muut kotialttarin perinteissä käytetyt kasvit ja koristeet yms.;

Siveltimet tai pumpulipuikot, joilla on sivelty pyhitettyä öljyä;

Syömäkelvottomat prosforat, litanialeivät ja muut rituaalileivät, sekä niiden kääreet;

Kaikki kotialttarilla tai kirkossa rukouskäytössä tai uhrilahjana käytetty.

Mikäli ehtoollislahjoja on tippunut vaatteelle, sekin tulisi polttaa. Vaate voidaan myös pestä käsin niin, että se pestään kolmesti puhtaassa vedessä. Vesi vaihdetaan pesujen välillä uuteen ja käytetty vesi kaadetaan sisäkasveille, luontoon tai kirkon kivijalkaan, mielellään alttarin ”kulmakiveen”, tai kodin ulkoseinään ikonitsupun kohdalle.

Kotialttarilla tai kirkon kaunistuksena olleena kukkia ja yrttejä (esim. laakerinlehtiä, basilikaa) voi myös polttaa suitsukkeen kanssa, erityisesti vainajia muistellessa tai kotia suitsuttaessa.

Kaiken maatuvan voi myös haudata. Peltoon hautaaminen on ikivanha tapa turvata satoa.

Milloin polttamisen tulisi tapahtua?

Mitään sääntöä ei ole sen suhteen, koska esineet tulisi polttaa, mutta minkä tahansa juhlan päätösjuhla on luonteva hetki polttamiselle. Kaikilla ei ole mahdollisuutta polttaa tulta kotona. Tällöin voi hyvin säilyttää poltettavaksi kertyneet tavarat vaikka paperikassissa, kunnes saa mahdollisuuden hävittää ne. Kannattaa myös tiedustella seurakunnasta, voisiko joku muu hävittää vitsat ym. asianmukaisesti puolestasi, jos itselläsi ei ole siihen mahdollisuutta.

Useiden kirkkovuoden juhlien viettoon liittyy tulien polttaminen. Näin kristillinen tapakulttuuri tarjoaa meille luontevia hetkiä rukouskäytössä olleiden asioiden polttamiseen:

Italiassa Jumalanäidin syntymän aattona (7.9.) vietettävän Rificolona-festivaalin iltana poltetaan ulkotulia. Aikanaan ihmiset saapuivat juhlaan kaukaa maaseudulta lyhtyjen ja soihtujen valossa.

Kokkojen polttaminen kuuluu Ristin ylentämisen juhlan (14.9.) perinteisiin mm. Itä-Afrikassa.

Martinpäivänä (11.11.) Keski-Euroopassa poltetaan kokkoja ja ulkotulia. Tapa on perua jo esikristilliseltä ajalta.

Joulutulta saatetaan polttaa joulun 12 yötä (24.12.–5.1.)

Kristuksen temppeliintuomisen (2.2.) juhlan aatto on perinteinen joulukuusenpolttopäivä.

Laskiaissunnuntaina poltetaan slaavilaisessa perinteessä maslenitsa-nukke ja viimeiset blinitkin heitetään tuleen.

Eteläslaavit omaksuivat pakanallisen tavan polttaa kevättulia. Jumalansynnyttäjän ilmestysjuhlana (25.3.) sytytetään tulia, joihin heitetään kevätsiivouksen jäljiltä roskat ja lumput.

Monissa kulttuureissa poltetaan pääsiäisyönä kokkoa, pyhää tulta.

Helavalkeat ovat vanhaa suomalaista kansanperinnettä. Niitä poltettiin länsisuomessa helatorstaina ja helluntaina.

Kokkoja poltettiin kesäpäiväntasauksena jo esikristillisellä ajalla. Nykyään ne kuuluvat Johannes Kastajan syntymän juhlaan, juhannukseen (24.6.)

Kaikki rukouksella pyhitetty hävitetään polttamalla. Tämä koskee yhtä lailla kirkossa siunattuja kuin kotonakin käytettyjä esineitä ja asioita. Se, mikä on rukouksella pyhitetty, on uhri Jumalalle, eikä sitä siksi tulisi hävittää roskien seassa, vaan arvokkaasti polttamalla. Myös maahan hautaaminen on mahdollista, jos kyseessä on maatuva esine, eikä paikkaa jatkuvasti tallata. Samoin tulisi polttamisesta jäänyt tuhka ripotella kasvimaahan tai muualle luontoon, missä sen päältä ei kävellä.

Helatorstain ja Helluntain aikaan vietettiin Länsi-Suomessa helkajuhlia ja poltetiin suuria kokkoja eli *helkatulia* tai *helavalkeita*. Helavalkeiden uskottiin karkottavan pahoja henkiä ja takaavan hedelmällisyyttä.

Käyntipäivät

Kuva: Wikimedia Commons/ Musée des Beaux-Arts d'Arras

Jules Breton, *La bénédiction des blés en Artois*

Roomalaiskatolisessa perinteessä kuudes pääsiäissunnuntai on rogaatiosunnuntai. Kuudennen pääsiäisviikon kolme ensimmäistä päivää, eli helatorstaita edeltävät maanantai, tiistai ja keskiviikko, tunnetaan *rogaatiopäivinä* (suomeksi myös kanttaanpyhät tai käyntipäivät). Silloin on keskiajalla kierretty ristisaatossa peltoja ja rukoiltu hyvää satoa ja suojelusta luonnonvoimilta. Edelleen katolinen kirkko toimittaa rogaatiopäivinä peltojen ja kylvöjen siunauksen eli toukosiunauksen.

Sana rogaatio tulee latinasta (*rogare*) ja tarkoittaa anomusta. Alun perin rogaatiopäivinä anottiin Jumalalta suojelusta luonnonvoimia vastaan. Varsinainen ”suuri rogaatiopäivä” on huhtikuussa (25.4.) mutta toukokuuhun sijoittuva Helatorstai ajoittuu paremmin kylvöaikaan, mistä syystä Helatorstain edellä alettiin viettää rogaatiopäiviä.

Kasvun ja kylvön siunaaminen liitetään kristillisessä perinteessä Helatorstain lisäksi muihinkin juhlapäiviin:

- Katoliset siunaavat siemenviljan ja siementaimet Jumalanäidin syntymäjuhlana 8.9.
- Jumalansynnyttäjän ilmestysjuhlana (25.3.) kansanperinteeseen kuuluu pellon ja siemenviljan siunaaminen.
- Slaavilais-ortodoksisessa perinteessä toukosiunaus liitetään Keskijuhlaan.

Vinkki kotiin:

Katolisessa perinteessä Helatorstain edellä toimitetaan peltojen ja kylvöjen siunaaminen. Juhla-aikana voi siis tehdä kevätistutuksen tai vaihtaa mullan huonekasveihin. Toukosiunauksen voi toimittaa pirskottamalla ja kasvimaan pyhitetyllä vedellä tai hautaamalla multaan ristaleivän. Myös virpovitsojen tuhkan voi sirotella kasvimaahan. Rukouskirjasta löytyy myös erityinen kylvöaikana luettava rukous.

Rukous kylvöaikana

Herra, meidän Jumalamme, sinun tahrattomasta ja ylen rikkaasta kädestäsi olemme saaneet tämän edessäsi olevan siemenviljan. Rukoilemme sinua, Valtias, ottamaan sen huomaasi, sillä emme uskaltaisi kylvää sitä elottomaan multaan, ellemme muistaisi sinun valtiutesi käskeneen maan synnyttää, kasvaa ja antaa kylväjälle siemenen ja leivän ravinnoksi. Anomme sinulta, Jumalamme: Kuule meitä, kun me rukoilemme sinua, ja avaa meille suuri, hyvä, taivaallinen aarrekammiosi ja vuodata siunauksesi täyteys totisten lupaustesi mukaan; torju luotamme kaikki, mikä tuhoaa peltomme kasvun ja kaikki kuritus, joka meitä syntiemme tähden oikeuden mukaan kohtaisi, ja suo suuri laupeutesi koko kansallesi ainoasyntyisen Poikasi armosta ja ihmisrakkaudesta. Hänen ja kaikkein pyhimmän, hyvän ja eläväksi tekevän Henkesi kanssa sinä kiitetty olet nyt ja aina ja iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.

Karjalassa pelto on siunattu hautaamalla sinne virpovitsa, ristaleipä tai siunattu kananmuna. Tämä on usein liitetty Jyrinpäivään (23.4.) tai Kevät-Miikkulaan (9.5.)

Sadon ja hedelmällisyyden turvaaminen on ollut tärkeä osa kirkkovuoden perinteitä ja peltoon haudattiin kaikenlaisia sakramentaaleja ja uhrilahjoja, sekä niiden tuhkaa.

Ekumeeninen toukosiunaus Ilomantsissa 2015

Helatorstain perinteitä maailmalla

Kiellettyä on katolisessa perineessä helatorstaina – ja muinakin pyhäpäivinä – pyykinpesu, ompelu ja peltotyöt. Edellä mainitut viittaavat yleisesti kaikkiin ulko- ja sisätöihin, ja muistuttavat pyhittämään pyhäpäivän silloinkin, kun se osuu keskelle viikkoa.

Tästäkin syystä työssäkäyvän on hyvä antaa osa pyhäpäivän ansiotuloista almuina, jos talous suinkin sallii.

Saksassa helatorstai on, alueesta riippuen, isäinpäivä tai miestenpäivä.

Kuva: Pixabay/ falco

Ascensione di Gesù

Italiassa helatorstaihin kuuluu useita kansanperinteitä:

La Festa del Grillo

Toscanan alueella helatorstai tunnetaan nimellä *La Festa del Grillo*, sirkkapäivä. Helatorstaina miehet antoivat rakkaalleen kukkia sekä pienen häkin, jossa oli sirkka. Vuoteen 1999 asti Toscanassa myytiin helatorstaina sirkkoja pienissä häkeissä, joista ostajat sitten päästävät ne takaisin luontoon. Nyt sirkkojen myynti on kielletty.

Sposalizio del Mare

Venetsiassa toimitetaan ”avioliitto meren kanssa” (*Sposalizio del Mare*). Souturistisaatto pysähtyy pyhä Nikolaoksen kirkon eteen, missä vihitään meri. Tämä tapahtuu, paitsi kaatamalla mereen pyhitettyä vettä, myös tiputtamalla sinne sormus. Rituaali symboloi meren herruutta.

Uutishedelmien siunaus

Etelä-Italiassa härkäpapujen ensisato siunataan helatorstaina. Tuoreet, siunatut pavut nautitaan pecorinojuuston ja valkoviinin kanssa. Samalla voidaan siunata jo ensimmäiset viinirypäleetkin.

Vainajienmuistelu

Kansanuskomuksen mukaan Kristus ottaa taivaaseen astuessaan mukaansa kaikki limboon jääneet edesmenneiden sielut. Niinpä helatorstaina syödään erityinen juhla-ateria kuolleiden taivaaseenpääsyn kunniaksi. Erityisesti nautitaan siunattuja härkäpapuja ja viinirypäleitä.

Katolisessa kirkossa kehitettiin keskiajalla oppi limbosta. Limbo tai limbus on välitila, jossa ovat pelastuksen toivossa nukkuneiden hurskaiden sielut. Ongelmallisuutensa vuoksi oppi ei ole enää osa kirkon virallista opetusta – sitä ei löydy katekismuksesta – mutta sitä ei ole virallisesti myöskään kumottu. Kansanperinteessä se elää edelleen.

Pyhitetty sade ja aamukaste

Etelä-Italiassa uskotaan, että Helatorstaina satanut vesi on pyhitettyä vettä, sillä Kristus pyhitti sadevedenkin noustessaan taivaaseen. Sadevesi siis kerättiin tarkoin talteen. Jollei yöllä satanut, tuli aamulla sivellä itsensä kukkien ja kasvien terälehdille kerääntyneellä kasteella. Nykyään asetetaan juhlayöksi ulos ikkunalaudalle pieni vesikulho, jossa on mintunlehtiä ja ruusun terälehtiä. Aamulla tällä hyväntuoksuisella vedellä sivellään kädet ja kasvot.

Dia de Espiga

Kuvalähde: https://www.receitasmfp.com/2013/05/hoje-e-dia-da-espiga.html

Portugalissa helatorstai tunnetaan Tähkäpäivänä tai Tähkätorstaina (Dia de Espiga). Se on vuoden pyhin päivä, jolloin työnteko on kielletty ja jolloin rukoillaan runsasta satoa ja maan lahjojen runsautta. Kasvun ja uuden kevään kauneutta juhlitaan keräämällä Espiga, tähkäkimppu.

Uskotaan, että Helatorstain keskipäivän tunti on maaginen ja kaikki seisahtuu: purojen vedet eivät virtaa, maito ei juoksetu, leipä ei nouse eivätkä lehdet putoa puista. Juuri tällöin tulee tähkäkimppu kerätä.

Tähkäkimppuun poimitaan pariton määrä viljantähkiä ja lisäksi erilaisia peltokukkia ja oksia, joilla jokaisella on oma vertauskuvallinen merkityksensä. Tähkä kuvaa jokapäiväistä leipää, oliivipuun oksa rauhaa, valoa ja armoa, viiniköynnös iloa, rosmariini terveyttä, unikko rakkautta ja kehäkukka tai päivänkakkara onnea. Keskipäivän tunnin aikana kerätyissä kasveissa uskotaan olevan erityistä voimaa, ja siksi kerätään tähkäkimpun ohella myös lääkekasveja.

Kotona Espiga asetetaan ovenpieleen, keittiöön tai kotialttarille koko vuodeksi: vanha kimppu korvataan uudella seuraavana tähkätorstaina. Kun kaivataan varjelusta esim. luonnonvoimilta tai sairauksilta, voidaan Espigasta taittaa korsi ja polttaa se suitsukkeen kanssa tai takkatulessa. Loputkin vanhasta Espigasta poltetaan helatorstaina, kun kerätään uusi Espiga.

Espiga-perinne muistuttaa ukrainalaista Makovei-perinnettä (ks. 1.8.) sekä saksalaista Krautentag-perinnettä (ks. 15.8.) Vanhaan kristilliseen kansanuskoon liittyy uskomus, että pyhinä aikoina luonnossa vaikuttavat erityiset suojelevat ja parantavat voimat.

Espigaan tulee mm. viljantähkiä, oliivipuun oksa ja viiniköynnöstä. Se muistuttaa luomispsalmin sanoista:

Sinä juotat vuoret korkeuksien vesillä, ja maa kantaa sinun töittesi hedelmää. Sinä kasvatat ruohon karjaa varten ja maan kasvit ihmisen viljeltäviksi, että hän saisi leipänsä maasta. Sinä kasvatat viinin ihmisen iloksi, öljyn hänen kasvojansa kaunistamaan ja leivän hänen ruumiinsa voimaksi.

(Ps. 104:13-15)

Kuvalähde: betoquintas.blogspot.com

Suomessa viljantähkät eivät kasva toukokuussa, mutta kyse on perimmiltään ensihedelmäuhrista, joka kannetaan Jumalalle kiitoksena uuden kasvukauden alussa: viljantähkä, oliivipuuun oksa ja viiniköynnös kuvaavat leipää, viiniä ja öljyä. Helatorstain kimppuun voi siis kerätä heiniä, kukkia ja yrttejä, joita löytyy kotipihasta tai läheiseltä niityltä. Kerää esim. pariton määrä timotei-heiniä ja ympäröi ne kukilla. Ripusta kimppu kotialttarille, keittiöön tai ovenpieleen kuivumaan. Voit ympäri vuoden polttaa Espigaa suitsukkeen kanssa.

Luomakunta on Jumalan taideteos! Keväällä voi uuden kasvun tuoda uhrilahjaksi kotialttarille. Helatorstaina virpovitsat ja pääsiäiskoristeet on siivottu pois, joten kotialttarille on hyvä tuoda jotakin kaunista.

Isä Tuomas Järvelin: Kristuksen taivaaseenastuminen

Metropoliitta Arseni: Kristuksen taivaaseenastuminen

Helatorstaina ulkoillaan!

Helatorstai on usein kesän kynnyksellä. Ehkä siksi se liitetään kansanperinteessä ulkoiluun.

Piknik

Toukosiunaus on keskiaikainen perinne, joka liitetään toukotöihin. Toukosiunaus toimitetaan rogaatiopäivinä eli *käyntipäivinä*, helatorstain edellä. Karjalassakin oli tapana helatorstain tienoilla kulkea ympäri peltoa ja kieriskellä oraissa viljaonnen takaamiseksi. Englannissa tilusten rajoja lyötiin kepeillä pahan karkottamiseksi.

Rogaatiopäivinä kristikansa vietti koko päivän ulkona pelloilla ja tiluksilla. Mukaan piti luonnollisesti ottaa paljon ruokaa ja juomaa ja kaikilla naisilla oli nyytit ja korit mukana. Tästä on kansanperinteeseen jäänyt tapa nauttia helatorstaina piknik ulkoilmassa.

Patikointi korkealle

Taivaaseenastuminen tapahtui korkealla Öljymäellä. Tästä syystä on tapana Helatorstaina patikoida tai kiivetä mahdollisimman korkealle paikalle katselemaan pilviä. Onpa joskus ristisaattokin saatettu suunnata läheiselle mäelle tai kukkulalle ja muistaa näin opetuslapsia, jotka patikoivat ylös Öljymäelle kohtaamaan Kristuksen.

Leijan lennättäminen

Leijan lennättäminen on Englannissa lähtöisin oleva perinne, jolla pyhäkoululapsille havainnollistettiin Kristuksen nousemista ylös taivaaseen. Korkealle nouseva leija on taivaaseen nousseen Kristuksen vertauskuva. Perinne elää vahvana Bermudalla, mutta on jostain syystä siirtynyt Helatorstaista Suureen perjantaihin tai paikoin toiseen pääsiäispäivään. Alun perin kyse on kuitenkin helatorstain perinteestä.

Uiminen

Kreikkalaiset heittävät helatorstaina talviturkin. Erityisen siunattu kesä taataan uimalla 40 aaltoa vasten.

Pilvibongaus

Patikoidessa, piknikillä, leijaa lennättäessä tai rannassa tulee katselle pilviä ja muistaa apostolien tekojen kertomusta Kristuksen taivaaseennousemisesta:

Kun hän oli sanonut tämän, he näkivät, kuinka hänet otettiin ylös, ja pilvi vei hänet heidän näkyvistään. Ja kun he Jeesuksen etääntyessä vielä tähysivät taivaalle, heidän vieressään seisoi yhtäkkiä kaksi valkopukuista miestä. Nämä sanoivat: »Galilean miehet, mitä te siinä seisotte katselemassa taivaalle? Tämä Jeesus, joka otettiin teidän luotanne taivaaseen, tulee kerran takaisin, samalla tavoin kuin näitte hänen taivaaseen menevän.» (Ap.t. 1:9-11)

Sinä otat pilvet vaunuiksesi ja kuljet tuulten siivillä. (Ps. 104:3) Pilvibongaus ja leijan lennättäminen saavat meidät ”tähyämään taivaalle” kuten apostolit Kristuksen noustessa taivaaseen.

Entä jos sataa?

Juhlakausi on kymmenpäiväinen, mukaa lukien esi- ja jälkijuhlan. Kaikkea ei siis tarvitse tehdä yhden päivän aikana. Jos kuitenkin sade pilaa ulkoilma-aktiviteetit, kannattaa sadevesi kerätä juhla-aikana talteen, kuten Italiassa tehdään. Sillä voi sivellä kasvot ja kädet ja kastella sisäkasvit.

Helatorstain ruokaperinteitä

Keskiajalla jo syötiin helatorstaina riistalintua, sillä Kristus nousi taivaaseen kuin lintu. Saksassa leipurit muokkasivat perinnettä ja tekivät erilaisia linnunmuotoisia leivonnaisia. Mikä tahansa linturuoka sopii siis teemaan – pelkkä linnunmuotokin riittää!

Armeniassa syödään helatorstaina viininlehtikääryleitä (dolmas).

Italiassa helatorstaina syödään härkäpapuja pecorinojuuston ja valkoviinin kanssa, sekä viinirypäleitä.

Kreikassa ja Lähi-idässä perinteisin helatorstain herkku on riisivanukas, sillä valkoinen riisi muistuttaa pilviä. Riisivanukas tehtiin maidosta, jonka lehmät antoivat juhlapäivänä ja ylimääräinen maito lahjoitettiin vähäosaisille. Lähi-idässä riisivanukas maustetaan ruusuvedellä, aniksella, fenkolilla ja sen kanssa nautitaan pistaasipähkinää.

[Kreikkalainen riisivanukas | Reseptit | Puurot | Yhteishyvä (yhteishyva.fi)]

Riisivanukkaan sijaan voi syödä pilviä muistuttavia herkkuja, esim. vaahtokarkkeja tai marenkia.

Divinity on valkoinen, pilveä muistuttava makeinen.

Kiireinenkin voi nauttia perinneruokia: viininlehtikääryleitä, kanaa ja riisivanukasta.

Ortoboxi-tehtäviä

Muista - Helatorstain ikoni

Crossword

Täydennä helatorstain tropari

Ortoboxi.fi - Palapeli

Helatorstaina Kristus antoi lähetyskäskyn. Ortodoksista lähetystyötä Suomessa tekee kansalaisjärjestö Filantropia ry, jonka työtä voi tukea liittymällä jäseneksi tai antamalla lahjoituksen.

Filantropia ry – Ortodoksisen kirkon kansainvälinen diakonia ja lähetystyö

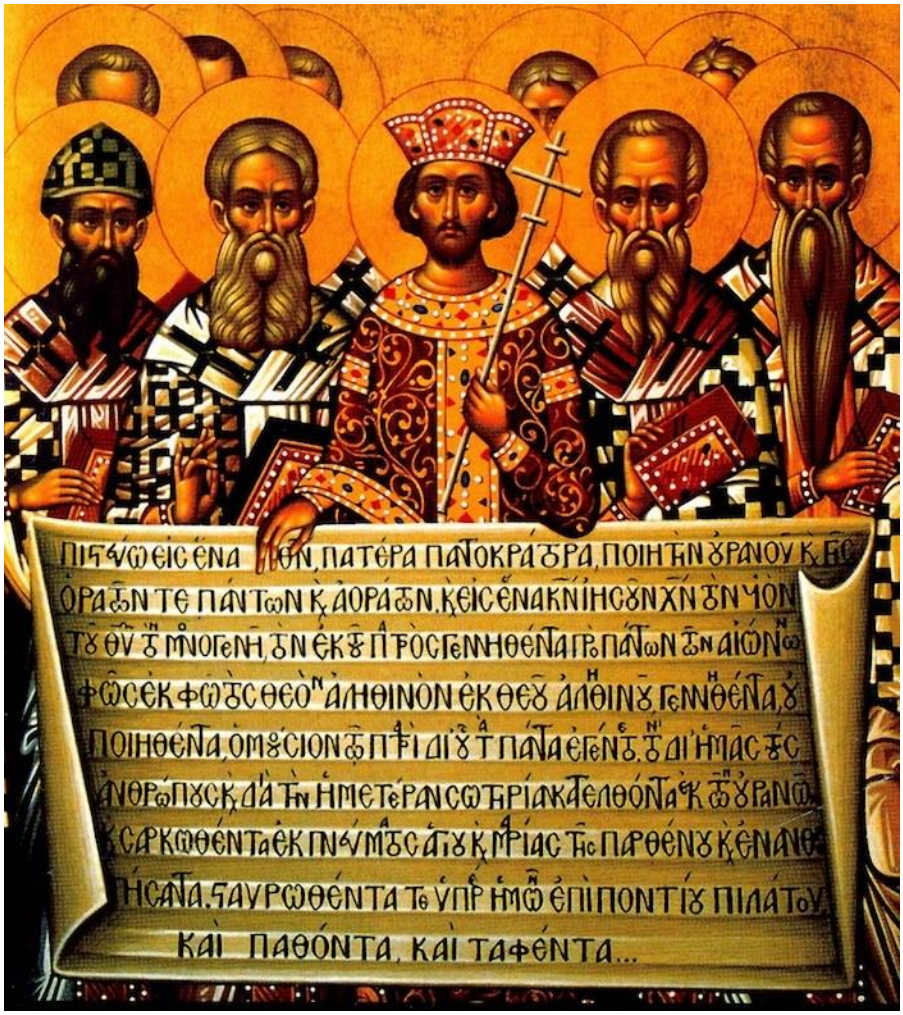
Pyhien Sergein ja Hermanin Veljeskunta (PSHV ry) on kirkkomme sisälähetysseura. Se on perustettu vuonna 1885 vahvistamaan jäsentensä hengellistä kasvua, elävää yhteyttä kirkkoon ja yhteisöllisyyttä. Pyhien Sergein ja Hermanin Veljeskunta

Nikean pyhien isien sunnuntai

Helatorstain ja Helluntain välisenä sunnuntaina muistellaan Nikean ensimmäisen kirkolliskokouksen pyhiä isiä. Heidän joukkoonsa luetaan mm. pyhät Nikolaos Ihmeidentekijä, pyhä Spiridon, sekä Athanasios Suuri.

Kirkon oppi on meille annettua Jumalan ilmoitusta. Sitä ei ole yhdessäkään kirkolliskokouksessa keksitty. Sen sijaan Nikean pyhät isän muotoilivat meille annetun opin sanalliseen muotoon niin, että se voidaan ihmiskielellä ilmaista. Tätä sanallista uskonopin formulointia kutsumme uskontunnustukseksi. Sen lausuessamme tunnustamme uskomme Pyhään Kolminaisuuteen ja yhteen, pyhään, katoliseen ja apostoliseen Kirkkoon.

Nikea pyhien isien sunnuntai on nimenomaan Helluntaihin valmistava sunnuntai, sillä Helluntaina juhlimme Pyhää Kolminaisuutta ja Kirkon syntyä.

Kuva: Wikimedia Commons

Nikea (nyk. Iznik) sijaitsee Turkissa. Isien muistoa voi vaalia syömällä turkkilaista ruokaa tai vaikka loukumi-makeisia, jotka tunnetaan myös nimellä Turkish Delight.

Turkkilainen ruoka - Reseptit - Kotiliesi.fi

Kuvalähde: Mundo dos Livros: Dia da Espiga- 5ª feira da Ascenção

Helatorstain tähkäkimppu

Vihkosen laati Maura Ihatsu

Kreditoimattomat kuvat Maura Ihatsu